

TÖÖVILIK

Püüa Prügipaharet kinni!

Detektiiv Prügipahareti jälil

Oled määratud prügidetektiivi ametisse, et tabada Prügipaharet. Tee läbi kõik alljärgnevad sammud, mis õpetavad vähem prügi tekitama ja rohkem loodust säästma, siis tabad ka pahareti. Vajalike teadmiste omandamiseks läheb sul vaja ainult pliiatsit ja head detektiivivaistu, et lahendada lõplik mõistatus. Selleks leiad mitmest ülesandest allajoonitud lahendusi, mis tuleb kirjutada viimasesse ülesandesse. Abiks on ka Prügihunt, kes annab sulle siin ja seal hüva nõu, kuidas paremini keskkonda säästa ning esitab vahel ka lisaküsimusi.

Ära lase Prügipaharetil minema lipsata!

Tähenduste tabamine

Leia igale prügi ja loodushoiuga seonduvale mõistele õige vaste! Selleks kirjuta iga sõna ette õiget väidet tähistav täht.

...Pakend

taaskasutatud materjalidest, tarbijad ostavad neid iga päev.

A: Tehakse toorainetest või

...Loodusvarad

mete ja riisutud muru ümbertöötlemiseks.

B: Looduslik viis toidujäät-

...Taaskasutamine

mis märgib joogipudelite tagastamisel saadavat raha.

C: Pudelitele trükitav tähis,

...Korduvkasutamine

eluks vajalikud (kutsutakse ka tooraineteks).

D: Loodusliku tekkega,

...Kompost

sees, kuigi mõned tooted ei vaja neid üldse. Võimalusel eelista tooteid, mida müüakse ilma selleta.

E: Toteid müüakse nende

...Prügila

viiakse ohtlikke jäätmeid, kasutatud riideid, toidupakendeid, joogipudeleid, vanametalli või muid ümbertöödeldavaid asju.

F: Spetsiaalne koht, kuhu

...Pandimärk

tuleb oma maja juures eraldi koguda ning neist tehakse uusi asju.

G: Selleks sobilikud asjad

...Kogumispunkt

H: Need jäätmed, mida ei saa korduv- ega taaskasutada, viiakse sinna. Mida vähem me jäätmeid tekitame, seda vähem me seda kohta vajame.

H: Need jäätmed, mida ei

...Tooted

I: Midagi, mida saab kasutada samal otstarbel korduvalt, näiteks äraantud riided või remonditud televiisor.

I: Midagi, mida saab

Ära raiska sõnu!

Leia sõna, mis vastaks antud vihjele. Tähtedest saad lahenduseks eseme, mida kasutatakse igapäevaselt nii koolis, kodus kui kontoris ning millel äraviskamise järel kulub lagunemiseks 20 aastat.

- 1.** Toidujäätmete, niidetud muru ja kokkuriisunud lehtede ladustamine aias väetamise eesmärgil.
- 2.** Sa võid oma vanad mänguasjad, mööbli, raamatud ja riided lastekodudele, paljulapselistele peredele ja kodututele, selle asemel et need ära visata.
- 3.** Kõik sind ümbritsev. Koosneb õhust, veest, maast, taimedest, loomadest ja inimestest.
- 4.** Samal või teistsugusel otstarbel uuesti kasutatav.
- 5.** See on trükitud joogipudelitele, mille eest saab tagastamisel raha.
- 6.** Patareid, ravimid, külmkapid, televiisorid, kemikaalid, värvijääd on kõik JÄÄTMED. Neid ei tohi tavalise prügi hulka visata.

**Kuidas sina loodust säästad?
Mismoodi toimid prügi
ja pudelitega?**

Ümbertöödeldud sõnad

Pane allolevate sõnade tähed õigesse järjekorda, kasutades vihjeid, mis on antud sõnade järel.

VERSNOKIPRAK - Selle metalleseme tegemisel on kasutatud vähemalt veerandi ulatuses juba ümbertöödeldud materjali.

MAADOLINLEPUD - See plastmaterjalist tehtud ese jahvatatakse väikesteks tükikesteks, millest toodetakse pehmet ja sooja fliiskangast mütside, jakkide ja kinnaste tegemiseks.

BEPAR - Seda on erinevaid sorte ning seda kokku kogudes ja ümber töödeldes saab toota taas sedasama.

LURII - Kui sa seda enam ei vaja, võid viia nii selle kui muud mööbliesemed vastavasse kogumiskohta, et seda saaksid edasi kasutada teised inimesed.

DIIDER - Kui need on väikeseks jäänud või läbi kulunud, võid sa need väiksemateks tükkideks lõigata ja teha neist kaltsuvaiba või lapiteki või kasutada tolmulapina. Kui need näevad veel viisakad välja, võib need ka spetsiaalsesse kogumispunkti viia, et teised inimesed saaksid neid edasi kanda.

OPETTOK - Riidest ja lõupaberist on see vastupidavam ja kestab kauem ning on seetõttu loodussõbralikum.

Milliseid asju neist sinu kodus korduvalt kasutatakse? Kui ei kasutata, siis mida nendega tehakse? Milliseid kasutusvõimalusi võiks neil asjadel veel olla?

LEIA ÕIGE TEE!

Murra kood lahti!

Murra lahti need salajased sõnumid! Nende taga peituvad kasulikud vihjed, mille abil saad ise kodus vähendada jäätmete tekkimist ja leida nippe taaskasutamiseks ja ümbertöötlemiseks.

A=H	F=B	J=Ä	N=K	S=G	Õ=P
B=Ü	G=N	K=D	O=E	T=R	Ä=O
D=Ö	H=S	L=T	P=Õ	U=I	Ö=J
E=U	I=A	M=F	R=M	V=L	Ü=V

ÜLISALAJANE!

- Ära **TIUHNI LÄULE**, kuhjates ette rohkem kui ära jaksad **HBBI**.
- Kasuta poekotte **NÄTKEÜIVL**, ära **ÄHLI** poes käies iga kord uut.
- **VIOGI** oma **IÖINUTÖE** sõpradele lugemiseks.
- **ÄHLI NIEÕE**, mis on tehtud **LIHNIHELILEK** materjali dest.
- Õpi **ÖJLROUK HÄTLOOTURI!**

Peidetud sõnad

Leia taaskasutusega seotud sõnad, mis on mattunud tähehunnikusse! Sõnad võivad joosta nii vasakult paremale kui ülevalt alla, kirjuta leitud sõnad värvilise vildikaga tabelis üle.

JÄÄTMED LOODUSVARAD TAASKASUTATAV
ÜMBERTÖÖDELDAV KOMPOST PRÜGILA
PAKEND PANDIMÄRK KOGUMISPUNKT

A	M	O	L	R	S	A	K	G	E	H	T
K	T	P	A	N	D	I	M	Ä	R	K	U
Ü	O	L	I	A	G	R	U	B	A	O	S
M	B	E	K	O	I	N	A	T	U	G	O
B	N	L	E	S	A	V	R	A	G	U	K
E	S	O	R	A	P	A	K	A	I	M	R
R	K	O	M	P	O	S	T	S	F	I	U
T	I	D	A	A	M	I	L	K	E	S	S
Ö	T	U	U	K	A	R	O	A	L	P	E
Ö	A	S	K	E	R	E	S	S	D	U	N
D	N	V	E	N	O	L	A	U	E	N	I
E	O	A	R	D	G	I	S	T	R	K	A
L	P	R	Ü	G	I	L	A	A	A	T	U
D	A	A	G	O	J	Ä	Ä	T	M	E	D
A	L	D	U	R	O	D	V	A	L	I	S
V	O	H	S	A	L	O	A	V	I	K	E
R	V	E	A	N	E	N	R	O	S	E	N

Kas sa tead, mida need sõnad tähendavad?

Tuvasta prügi!

Värvi iga prügi seda värvi, mis värvi on konteiner, kuhu see kuulub.

Palju õnne! Oled lahti murdnud kõik koodid, sinu abiga on Prügipaharet kinni püütud.

Nüüd kasuta seda teavet, mis sa just omandasid, et täita allpool olevad nõuanded! Selleks otsi ülesannetest eelmistelt lehekülgedelt üles ringiga märgitud sõnad ning kirjuta need õigestesse lahtritesse. Saadud nõuandeid järgides on keskkond sulle tänulik!

1. _ (Ä Ä) _ _ _ _ _ sorteerides hoiad loodust!
2. Kasuta jõupaberist (P) _ _ _ _ _
(K O) _ _ _ _ _ !
3. _ _ _ _ _ (D) _ _ _ _ _ ja _ _ _ (E) _ on
ümbertöödeldavad.
4. Eelista _ _ _ _ _ (U D) materjalidest
tehtud tooteid!
5. Väldi liigset _ _ _ _ _ (D) it!

See on imelihtne! Siia kirjuta enda kui tubli detektiivi klass ja nimi, kes sa lahendasid kõik mõistatused ja aitasid tabada Prügipahareti!

Tubli töö! Oled lahendanud mõistatuse, püüdnud kinni Prügipahareti ning aidanud keskkonda säästa! Oled eeskujulik loodusesõber!

ÕIGED VASTUSED

- Kasuta poekotte KORUVALT, ära OSTA poes käies igat korda uut.
- LAENA oma AVAKIRJUSõpradele lugemiseks.
- OSTA KAPURU, mis on tehtud TAASKASUTATUD materjalidest.
- Opi JÄÄTMEID sorteerima!

PEIDTUD SÕNAD

A M O L R S A K G E H T
K T P A N D I M Ä R K U
Ü O L I A G R U B A O S
M B E K O I N A T U G O
B N L E S A V R A G U K
E S O R A P A V A I M R
R K O M P O S T S F I U
T I D A M I L K E S S
Ö T U K A R O A L P E
Ö A S K E R E S S D U N
D N V E N O L A U E N I
E O A R D G I S T R K A
L P R Ü G I L Ä A T U
D A A G O J Ä Ä T M E D
A L D U R O D V A L I S
V O H S A L O A V I K E
R V E A N E N R O S E N

KIMBATUS PIKNIKUL

plastik: plastmasskõhvid, tühi plastikarp
pandimärk: plastpudelid, tühi plastikarp
paber ja papp: paberkott
kõõgl- ja aiataimed: apelsinikoor, banaanikoor
metall-, plast- või klaaspakendid: mahlakarp, tonng, jogurtipops, keetsupudel, konserve, vikarp
olmeätäimed: määrdunud papppudelid, ohtlikud äärmised: sästetorjepudel

LÕPPLAHENDUS

1. JÄÄTMEID
2. (POEKOTTI, (KOR)RUVALT
3. LIMONAA(D)PUDEL, PAB(E)R
4. TAASKASUTATUD)
5. PAKEN(D)

UD, TA, D, TA, E, KO, ÄÄ, D

TÄHENDUSTE TABAMINE

- D Loodusvarad
- G Kornduvasutatav
- I Kornduvasutatav
- B Kompost
- H Prügila
- E Pakend
- C Pandimärk
- F Kogumispunkt
- A Tooted

ÄRA RAISKA SÕNU!

- KOMPOSTIMINE
- ANNETADA
- KESKKOND
- TAASKASUTATAV
- PANDIMÄRK
- OHTLIKUD
- RIIDED
- PAKEND
- JÄÄTMEID
- PLASTIK

ÜMBERTÕDELUD SÕNAD

- KONSERVIKARP
- LIMONAADIPUDEL
- PABER
- RIIUL
- RIIDED
- POEKOTT

NÄITA PRÜGILE KOHT KÄTEI!

PABER – paberäevuke, tühi pappkast, vana ajaleht
PUDELID (panditaara) – plastist veepudel, limonaadipurk
OHTLIKUD JÄÄTMEID – rohupudel, katkine kraadiklaas, patareid
OLMEJÄÄTMEID – juustukile, jäätisepaber, vana hambahari
METALL – vana teepott, tühi konservikarp
KLAAS – katkine veeklaas
TOIDU- JA TAIMETAÄTMEID – kanakondid, nārdunud lilled, munakoored
PAKENDID – mahlapakk

MÜRRA KOOD LAHTI!

- ÄRA RAISKA TOITU, kuhjates ette rohkem - kui ära jaksad SUVA.

- Rohelise Punkti märgiga pakendid tuleb viia samasuguse märgiga sorteerimiskonteineritesse, mida leiad paljudest kohtadest oma kodulinnas.
- Rohelise Punkti märk pakendil näitab, et tegu on keskkonnateadliku ettevõttega, kes kuulub Rohelise Punkti kogumissüsteemi.
- Rohelise Punkti kogumissüsteem korraldab pakendite kogumist ja ümbertöötlemist.
- Rohelise Punkti märk on kasutusel üle maailma ja selle kogumissüsteemi kaudu aitab pakendijäätmeid taas kasutusse suunata üle 200 miljoni inimese!
- Eestis korraldab Rohelise Punkti pakendite kogumist MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO).
- Rohelise Punkti märk on maailma levinuim firmamärk pakenditel!

Vaata ka
www.rohelinepunkt.ee

Tellijä:
Tallinna Keskkonnaamet

EESTI
TAASKASUTUSORGANISATSIOON